

מדינת ישראל כמרכז אינה ממעטת מדמותה של בבל המודרנית

לשאלה 1: אני סבור שרוב הרבנים

ורוב היהודים כח"ל רואים את מדינת ישראל כמרכז. עם כל זה, אין זה ממעט את דמותה של "בבל" המודרנית. מרכז אינו אומר הכל. וראי שמדינת ישראל היא המרכז בכל המובנים, לא רק כ"ספק" של צרכים רוחניים. היא מרכז לדאגותינו ולהשתתפות בצער ושמחה — על פי האירועים. אבל, אין זה אומר ש"בבל" חסרה מקורות של יצירה רוחנית יהודית.

לשאלה 2:

אמיתי, אוטנטית, כפי שצריך להיות, אין סיבה שפלו בין רבניות על-פי גבולות גאוגרפיים. כשיש לי בעייה הלכתית חמורה, אני פונה ל"גדול" שמתמחה באותו תחום. כאשר אני חש שיש להיוועץ באוטוריטה גבוהה יותר מזו הנמצאת בטווח הקרוב, אני פונה אליה ולא איכפת לי אם זה הכא או התם... אם מדובר בשאלה השייכת לכלל ישראל, אני רוצה ומעוניין להתחשב בדעתה של הרבנות הראשית בישראל.

עניין של הלכה. ועל זה הפסדנו את כל האהדה של רוב יהודי אמריקה, שהיתה כלפי מחנה התורה.

עלינו להכיר בעובדה שרוב הציבור היהודי בארה"ב אינו אורתודוקסי ואינו דתי, ועלינו לחשוב על הבנים שלהם, להשפיע עליהם ולהחזירם למוטב. עלינו לעבוד עמם בצורה תאכלת הקשור לנושאים יהודיים כלליים, והמצב העכשווי הוא, לא שאנחנו מסתגרים מהם, אלא שהם מגרשים אותנו.

מאותם נימוקים כדאי אולי לוותר לא רק בעניין של "מיהו יהודי" אלא גם בתחומים אחרים: שבת, אישות, כשרות וכיו"ב. איפה אתה מציע כן ללחוץ על ה"ברקסים"? על נישואין וגירושין? ואם החילוניים אינם רוצים בזה, הרשות בידם ללכת על-פי דרכם. וזה יהיה אסון, אסון ממש, ובמקרה שכזה יהיה עלינו לשמור על טוהר היחס ולנהל פנקסי יוחסין, על זה אי אפשר לוותר. עלינו לבאר להם את התוצאות ההסטוריות של פילוג שכזה. שנית, יש להיאבק על הגיון

יהודים בין יעראאל

דעה, מפני שאנחנו לא נהיה אלה שנהנה ולא נינוק מתוצאות העצות שאנחנו נותנים מבלי שנשאלנו...

לשאלה 6:

ברוך כלל כחלק מהתנועה הציונית הדתית. אבל, עקרון אחד לא קיבלתי והוא, שהתקופה הזו היא "ראשית צמיחת גאולתנו". אני לא מכחיש שזו "אתחלתא דגאולה", אבל אני אומר שרק הקב"ה יודע באיזה שלב של הה"ה סטוריה אנחנו נמצאים. כתוב: "וראית את אחורי ופני לא יראו" — אומר אחד הראי שונים, שהפירוש הוא, שאנחנו יכולים להביט אחורנית ולהבין את דרך ההשגחה העליונה. אבל אי אפשר לבן תמותה לראות את "הפנים" של הקב"ה, לאן הוא מוביל אותנו... אם כן, תמיד חלמתי על מדינה זו כמדינה עצמאית עם כל הבעיות הכרוכות במדינה במאה ה-20. אני לא מאוכזב ממנה באופן עקרוני. מה שכואב לי יותר מכל, זה שחסר למדינה הנהגה מוכשרת ובעלת חזון. מה שכן היה לנו בדור הראשון למדינה. זה, נוסף לכל הדברים שמדכאים אותנו: המצב הפוליטי, התרבותי והדתי. אבל, אני בהחלט רואה הרבה אורות בין הצללים, כפי שיש לצפות ממדינה מציאותית ולא ממדינה משיחית. בדרך כלל אני מודה להקב"ה, לא רק ביום העצמאות, שאנחנו ב"ישיבה יוניוסיטטי" חוגגים בכל ה"שמחה" אלא בכל יום ויום, על כל החסד שעשה עמנו בהקמתה של מדינת ישראל. אני בטוח שבסופו של דבר בע"ה, אבל ביוזמה שלנו כבני אדם נתגבר על כל הקשיים ונזכה לא רק לשלום חיצוני אלא גם לשלום פנימי.

לשאלה 5:

כלל וכלל. אנחנו עם אחד וגדלנו וחונכנו על העיקרון שכל ישראל ערבים זה בזה. ההלכה של הוכח תוכיח את עמיתך תופסת לא רק ביחיד אלא גם בציבור. ואת זה אומר הר"ן במסכת ערכין. אבל, כמובן, ישנן הגבולות שח"ל קבעו אותם לאמר: אם מי שמבקרים אותו ומעירים לו פונה אל המוכיח ומכ"ל לים ומכה אותו, אזי על המוכיח להפסיק את תוכחתו. יותר מזה: יש מחלוקת תנאים אם מצוות "הוכח תוכיח" תופסת היום בכלל? יש גם האומרים כי בזמן הזה אין מי שיוודע להור"ה וכמה צדקו דבריהם... ואף-על-פי שאין הרמב"ם פוסק כך להלכה, אין למישהו הזכות להוכיח בפה מלא ולהתקיף אחרים, אפילו אם זה לשם שמים. ואני זוכר את דבריו של ר' ישראל מסלנט על "הוכח תוכיח" אפילו אלף פעמים, שהסביר שכל תוכחה אחת צריכה לש"ב בור אותה לאלף חלקים ולתת רק חלק חלק. אז, ודאי שיש לנו עניין גדול במה שנעשה בארץ, אבל נפשי כוחלת במנהיגים שלנו ששופכים בוז על המחנה ואפילו על הממשלה מעל דפי ה"ניוירוק טיימס". הם מתהירים שכאחרי דמוקרטיה גדולה וגם כידירי ישר"ל, אל, שאינם יהודי גלות, הם יכולים לדבר גלויות. וזהי אשליה מאוד מאוד מסוכנת. אני מאוד נגד זה. אנחנו משפחה, היינו למשפחה לפני שהיינו לעם ובמשפחה אפילו נשאר רק קורטוב של אהבה ושל דאגה לשלום בני המשפחה, אז מדברים גלויות רק בארבע עיניים ולא בפני זרים. אבל זה רק בדברים הנוגעים לכלל ישראל. לגבי הדברים שהם לגמרי פנימיים, כאן עלינו להסתייג מלהביע

יהודים מכל המינים יביעו איבה כה גדולה לאורתודוקסיה כמו בתקופה האחרונה. הפסדנו אהדה כלפינו ברחבי העולם ולשם מה? הרי בסופו של דבר הבעייה של "מיהו יהודי" היא תרכיב של עקרונות ופוליטיקה ביתר. אין זה של המדינה, על הכשרות בצבא וכמובן על הזכויות של שומרי שבת. בדרך זו נצליח להוריד קצת את הטמפרטורה. ואחר-כך יהיה עלינו להיות יוזמים ולא רק מגיבים. כמו שאמר פעם האדמו"ר מבעלז: במקום לצעוק "שבת" ולזרוק אבנים, אנחנו צריכים לחלק להם "קוגעל". יש פתגם באנגלית האומר, שאפשר למשוך זכוכים טוב יותר בדבש מאשר בחומץ...

לשאלה 4:

לבנות את ההיכלים שלהם — אז ודאי כן. לא בגלל שאני רוצה בכך אלא שפשוט אי אפשר למנוע מהם על פי חוק לעשות זאת. וכאשר אין נותנים להם רשות בנייה, הם רוכשים מאות ואלפים דונמים שלא היו זוכים בהם, אם הכל היה נעשה בשקט ובלי עיכובים. אבל מעמד שווה לאורתודוקסים? השאלה פשוט מגוחכת. שכן, אין להם אפילו "קומץ יד" של רפורמים כאן בארץ. אז לתת להם מעמד שווה לזה של הדתיים? לנו הרוב הגדול והמכריע, ויהיה זה נגד השכל ונגד ההגיון להקנות להם מעמד שווה. כאמור, עלינו לשמור על העקרון, נות, שאי אפשר לוותר עליהם. אבל, צריך למנוע התנגשויות שבסופו של דבר לא יביאו לנו כל תועלת. לא לכבוד התורה ולא לכבוד בני תורה.

לשאלה 3:

בה. מדוע? משום שאפילו אלה הרוצים בהפרדת הדת מהמדינה, אינם רוצים בהפרדה מלאה ושלמה דוגמת זו הקיימת בארה"ב. לרעתי, תיתכן דמוקרטיה בלי הפרדה גמורה. אנגליה היא הדוגמא הטובה לכך. אין ספק שאפילו אלה שתומכים בהפרדה, רוצים שמדינת ישראל תישאר יהודית בגוון ובתוכן עד כמה שהדבר אפשרי. ואם אתה חש שאי מהסס קצת בתשובתי, זה מפני שרווחת הרגשה כי מוטב ליהדות ולתורה, שתהיה כאן הפרדה במידה מסויימת. אנחנו, למשל, עשינו את כל המאמצים, למעלה מכוח אנוש, בעניין "מיהו יהודי", למי צוא נוסחה שתביא לפתרון הבעייה. אין לי ספק שהצדק אתנו בתביעתנו לתיקון החוק. ובכל זאת: אין הצד שווה בנוק המלך... מי יודע כמה איברנו, ולשם מה הקרבנו כל כך על מזבח הנושא הזה. האם בשביל מספר גויים שאינו מגיע לכדי מספר האצבעות בשתי הידיים כדאית שנאת רוב היהודים בעולם נגדנו?

להנהיג את מחנה התורה אין פירושו להקריב קורבנות על כל קוצו של יוד פוליטי ואני מרגיש פוליטי.

בישראל צריכים להתחשב ולהפעיל את שיקול הרעת באופן הרצוני ביותר, על מה אנחנו חייבים להילחם ועל מה צריך לעבור בשתיקה. חייבים לחשב את שכר הסכסוך, כנגד הפסדו. ואני יכול לומר לך, שאחרי 35 שנים של עבודה ציבורית ברכנות ובחינוך, אני יכול לזכור מציאות ותקדים שסתם

לובל "המודרנית"